

Inntektsutvalget
Ola Grytten

Hamar 30.12. 2021

Innspill

Norsvin støtter opp om nedsatt inntektsutvalg og deres arbeid fremover. Norsvin kommer med innspill og belyser problemstillinger med bakgrunn i svineprodusentens ståsted og situasjon.

1) Bruk av grunnlagsmaterialet

Den norske svinebonden er av de i norsk landbruk som har hatt størst effektivitetsutvikling de siste 10 år. Som følge av både dyktige bønder og bærekraftig avlsarbeid. Men når 95% inntektene hentes ut i markedet er det et stort sprik mellom den enkelte svinebonde, da inntektene baserer seg på hvor god produksjon man har. To smågrisprodusenter med like fjøs og like kostnader kan ha opptil en million i forskjell på bunnlinjen. Av denne grunn er det svært mange av våre eiere som ikke kjenner seg igjen referansebruksberegningene. **Norsvin mener at slik referansebruksberegningene foreligger i dag, ikke er representative. Rene referanse- eller modellbruk på svin kan være en løsning. Vi har tiltro til at inntektsutvalget vil løse dette.**

2) Effektivitetsutvikling og markedsbalanse

Norsvin mener det tas for stort hensyn til effektivitetsfremgang og at svinebonden ikke har igjen for arbeidet som har vært lagt ned i form av bedre produksjonsresultater senere år. For svinebonden i dag handler det mer om «å holde tritt med effektiviteten» enn at de tenker «at grisehuset har et stort mulighetsrom for inntjening». Sammenligner vi dagens økonomi med historiske tall som er KPI justert, ser vi at økonomien ikke er der den bør være, til tross for fullt prisuttak, markedsbalanse og gode produksjonsresultater.

Det er et politisk mål å opprettholde høy sjølforsyningsgrad av norsk produsert svinekjøtt. I takt med stor effektivitetsutvikling og krav om markedsbalanse har dette bidratt til utfordringer med å opprettholde en stabil økonomi over tid. Resultatet av dette er et stort etterslep med nyinvesteringer på bygg og inventar i norske grisehus. Norsvin antar at over 70% av dagens grisehus må det gjøres større investeringer hvis de skal holde tritt med effektiviteten og krav til hold av gris. Det er viktig at inntektsvalget forstår betydning av markedsbalanse for den norske svinebonden. Markedsbalanse er det som betyr mest for den norske svinebonden for å sikre stabil økonomi over lenger tid. **Norsvin mener at norsk svinenæringen må få stort nok handlingsrom for å opprettholde dagens markedsbalanse også fremover.**

3) Resultatmål

Slik Totalkalkylen foreligger i dag, er den ikke egnet for å sammenligne inntektsnivået i jordbruket med lønsmottakere. Inntektsberegningene i jordbruket må gjøres på en slik måte at de er sammenlignbare med andre grupper i samfunnet. **Norsvin mener at løsningen er å sette et klart skille med vederlag til arbeid og vederlag til egenkapital, og at det settes et langt større avkastningskrav på egenkapital og investeringer tilknyttet svineproduksjon enn det som blir gjort i dag.**

Som det påpekes i utvalgets mandat, er det fundamentale forskjeller mellom en næringsdrivende og en lønnsinntaker. Som selvstendig næringsdrivende må det investeres for å generere inntekt, og man sitter med fullt personlig ansvar og risiko over hele investeringen. Dagens priser på konsesjons smågrishus er mellom 18 og 20 millioner og konsesjons slaktegrishus mellom 10 og 11,5 millioner. I tillegg er bygg og inventar til gris så spesialiserte og kun tilpasset svinehold og egner seg ikke til noe annet enn nettopp dette formålet. I de senere år ser vi at bygg til både på fjørfe, sau og storfe bygges som store åpne rom med god takhøyde og da er alternativbruken langt høyere enn grisehus, som er seksjonert i små rom med lav takhøyde.

Derfor bør det settes et større avkastningskrav til investeringer og egenkapital brukt i norsk svineproduksjon enn andre produksjonsformer i landbruket.

4) Årsverk

Norsvin stiller spørsmål på hvorfor det er lagt til grunn flere timer i et årsverk i jordbruket sammenlignet med ordinære arbeidstakere. **Norsvin ber inntektsutvalget se på beregningen av et årsverk i jordbruket sammenlignet med arbeidstaker.** Det må legges vekt på at brorparten av norske svineprodusenter har gris inne til enhver tid, 365 dager i året og dertil den påkjenning det medfører som dyreeier. I smågrisproduksjon foregår grising døgnet rundt uten at dette blir fanget opp eller kompensert på noe måte slik det er i dag. Som følge av større dokumentasjonskrav, økt krav til strø- og rotemateriale og dertil problemer med utgjødslingsanlegg har arbeidsforbruket til norske svineprodusenter økt de senere år. Vi beregner 20 timer per årspurke og en halvtime per slaktegris i arbeidsforbruk. På konsesjonsbesetninger tilsvarer dette 3000 timer i smågrisproduksjon og 1050 timer i slaktegrisproduksjon.

Med vennlig hilsen
Norsvin SA

Beate Menes Didriksen
Styreleder
Sign